

Na výletě v Liberci a okolí [8]

Tvoje milosrdenství...

— kázání J. Rumla [2]

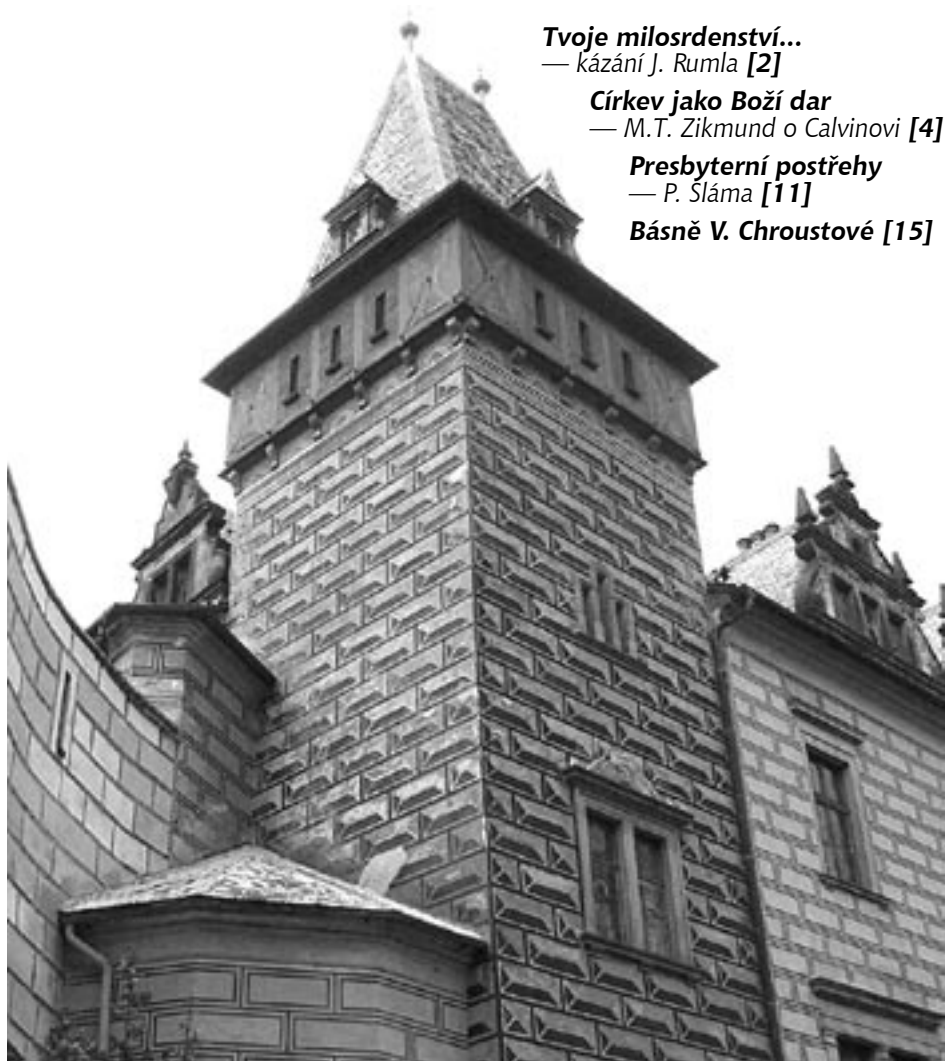
Církev jako Boží dar

— M.T. Zikmund o Calvinovi [4]

Presbyterní postřehy

— P. Sláma [11]

Básně V. Chroustové [15]

Tvoje milosrdenství, Hospodine, bud' s námi — na tebe s důvěrou čekáme! Ž 33,22

Kázání bratra synodního seniora Joela Rumla
na závěrečných bohoslužbách synodu 22.5.2005

Ř 11, 33-36: Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty!
³⁴ *Kdo poznal mysl Hospodinovu a kdo se stal jeho rádcem?* ³⁵ *Kdo mu něco dal, aby mu to on musel vrátit?* ³⁶ *Vždyť z něho a skrze něho a pro něho je všechno! Jemu bud' sláva na věky. Amen.*

Bratři a sestry, určitá necitlivost vůči Nikodémovi umožňuje, aby se o něm mluvilo s despektem. To je kvůli jeho příchodu v noci — asi se bál, odhaduje onen pohled. Lze si u něho povšimnout však i vzdělanosti, samostatnosti, a časem i odvahy. Přiznám se, že spíše chovám vůči Nikodémovi určité sympatie. Rád bych vám jej popsal tak, abyste viděli jeho klady a také díky jemu poznali souvislost mezi starocírkevními perikopami dnešních biblických čtení. Nejde o to, abyste Nikodéma na konci kázání milovali. Budu raději, když jeho putování za Boží přítomnosti obohatí i vás.

Nejprve krátce zmíním další janovské zmínky o Nikodémovi. Zdá se, že myšlenkovým vedením nazaretského rabiho, případně i jeho školením, se Nikodém nechal natolik oslovit a získat, že ho již vlastně neopustil. Absolvoval noční seminář, o němž jsme četli, nijak aktivní sice při něm nebyl, ale nedal se. Nikde nemáme záznam o jeho reakci právě na toto setkání s Ježíšem. Avšak o pár kapitol dál už se veřejně a v docela vyostřené atmosféře Ježíše zastal a vysloužil si podezřívavou nálepku:

Hledej v Písmu a uvidíš, že z Galileje prorok nepovstane. Pak se ještě jednou objevuje Nikodém na Janově scéně, jednak jako dárcce *sta liber myrhy a aloe* určených k pomazání mrtvého Ježíšova těla, dále pak jako jeden z těch, kdo se aktivně podíleli na Ježíšově pohřbení. (19,39)

Nikodém byl předák a vysoce postavený člověk. Z ničeho nic (?) měl jasno v tom, že se v Ježíši přece jenom něco z jiného, Božího světa, dotklo jeho reality a reality jeho současníků. V tom si dovedl dělat jasno. Pilně studoval. A také se díval kolem sebe. Přemýšlel a viděl, že z Ježíšova působení vycházejí odlišné podněty. Proto jeho postřeh, že Ježíšovi v zádech stojí reálná Boží moc, byl postřeh ladící s jeho náboženskými představami a závěry jeho teologické píle. Ježíš, jako většinou, nezareagoval přímo na poznámku, kterou otevřel Nikodém jejich setkání. Ač Ježíšovo slovo vyznívá neutrálně, zaznělo, zdá se, jako něco, co potvrdilo správnost směru Nikodémova studia. Navíc se ukázalo, že i s jeho úvahou je Ježíš ochoten dále pracovat a rozvíjet ji. Ježíš tedy na jeho podnět navázal a zareagoval v logice myšlení a vidění sobě vlastních, a učenec se trochu ocitl na slabém ledě. Dostal se k tématu, s kterým se začal trochu potýkat. Vyhrkl otázku, vyjádřil nejistotu a rozjel se debata, při které se Ježíš nahlas podivil: *Ty jsi učitel Izraele, a tohle nevíš?*

Určení perikop pro tuto neděli se jeví trochu vzájemně nesouvisející. Přesto souvislost mezi Nikodémem a čteným apoštolovým hymnem existuje. A dokonce až tak, že apoštolův jásot z epištoly Římanům může zažít kdokoliv z nás, a to i dnes.

V této chvíli si pomohu, sice snad naivní, ale přece ilustrací, kterou netřeba přijímat pouze jako zkušenost řidiče: jedete krajem, vidíte daleko široko, silnice je přímá a do dálky se před vámi vine její stužka. Jedete-li delší dobu, nebezpečí, že krajina se stane fádní, je veliké. Vidíte přece tak veliký kus před sebe a kolem sebe. Vše se vám zdá tak jasné, průhledné, předvídatelné a čitelné. Horizont ani zlom cesty nic neznamena. Říkáte si, že se jen přehoupnete přes několik horizontů, přes devatero hor, a budete tam, kam míříte: skoro víte předem, jakou krajinou projedete. Ukolébaná posádka jede životem a předpokládá, že to stále nějak bude podobné, a nakonec proč ne, hlavně at' to není horší! Pak přijde horizont, hrana výhledu, zlom, přehoupnete se přes něj ... a ... zíráte! Poeta spustí: *ó, hlubokosti bohatství i moudrosti i umění Božího!* (Kral.) Možná tak nějak by to vyjádřil i Komenský, třeba i ještě něžněji a poetičtěji než apoštol. Jestli někdo z cestovatelů zastaví, aby si to tzv. vychutnal, to už záleží na něm. Ale někdy je nejen žádoucí, ale i nutné zastavit, rozhlédnout se, nadechnout se, přiznat si jistou omezenost, se kterou jeden čekal už jen opakování, žádné překvapení, nic nového, jako věžeň toho všeho, co je důvěrně známé a tisíckrát prozkoušené. Apoštol se v jedenácté kapitole pokoušel přemýšlet o Božím záměru v souvislosti s jeho lidem a pohany. Otevírá řadu témat, naznačuje pro někoho pohoršlivé myšlenky, třeba tu: *že některé větve byly vylomeny a ty, planá oliva, jsi byl naroubován na jejich místo a bereš sílu z kořene ušlechtilé olivy.* Ale na konci přijde poetické zájknutí, které přichází proto, že slova nedokážou vypovědět víc! Věci jsou zcela jinak, předpoklady nestačí, předpovědi se neplní, dokonce světlo a stíny se nastavily v překvapivé harmonii a odstíny barev jsou nečekaně poskládané tak, že i v takové skladbě jsou hezké. *Ó hlubokosti bohatství i moudrosti i umění Božího,* nemusí se člověk stydět vydechnout a neřekne tím nic špatné. Nikodém mi připadá jako jeden z těch, kdo dobře poznali, že v Písmu je hodně

moudra a že svým studiem, nasazením a pílí spoustu moudra je možno je uchopit a předávat, přesto si však uvědomil reálné ohrožení rutinovaností. Uvědomil si, že je na rozmezí a má vybrat. Mělo by být závěrem všeho zůstat moudrým, schopným a rutinovaným...? Však Nikodém, osvěcen, zahodil brýle, očistil si prsty od inkoustu a běžel se poptat jinam, po alternativě k tomu, co znal tak dobře. Ptal se, protože cítil, že zdroj něčeho dalšího je daleko hmatatelnější a přítomnější než to, co dosud znal. A to, že byla noc, to mu nějak nedošlo; nakonec ani druhé straně nepřišel divný pozdní příchod zaujatého tazatele.

Apoštol však nedovoluje, abych zůstal u té své nedokonalé ilustrace a příliš vám umožnil dosazovat si do poetiky jeho reakce další ilustrativní nádheru přírody, nebo též kraličtyni při opakování vyjádření *ó hlubokosti bohatství i moudrosti i umění Božího!* Apoštolova druhá věta naznačuje něco dalšího a jiného. Že tak jako se zajímá všímavý pozorovatel překvapivostí krás stvoření nad něčím, co nečekal, může se úplně beze studu zalykat i ten, kdo se natahuje, aby nahlédl do souvislostí Božího jednání s člověkem. Něco prohlíží a promýšlí, točí se v kruhu, svá naučená schémata myšlení tisíckrát protočil. A není u konce! A netrápí se tím, že není u konce! Dokonce ho těší, že stále cosi uniká jeho chuti uchopit a držet a mít! Jak nevyzpytatelné a nevystopovatelné! Jak nepředpokladatelné!

Bůh se rozhodl a stále tak jedná! Navzdory všem předpokladům, přáním a choutkám.

Ta poezie má maličké slabší místečko — kritický hlásek se může ozvat s tím, že každá nevystopovatelnost a nevyzpytatelnost je nebezpečná. Ale i to apoštol jistí a zachraňuje! Vyjádřením sice dobovým, ale srozumitelným. I když reagoval na svou pantheistickou současnost, přesto vyslovil pevné ujištění — náš Bůh, ten zjevený v Ježíši, jenž je Kristus, ten zůstává příčinou, udržovatelem i cílem. V 1K to je řečeno trochu jinak, pro křesťany výrazněji a jasněji: *My přece víme, že je jediný Bůh Otec, od něhož je všechno, a my jsme tu pro*

něho, a jediný Pán Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno, i my jsme skrze něho. (1K 8,6) Tady je vše zabezpečeno — nevystopovatelnost a nevyzpytatelnost Boží má Bohem daný limit a tím je to, co zveřejnil Bůh ve svém Synu Ježíši Kristu. Tím se dal našemu očekávání všanc. Zároveň tak odkryl základní rámec svého jednání. Nikodem zvědavě naslouchal a pak si z toho pro sebe učinil svůj závěr. Apoštol Pavel zvědavě pozoroval, začal si připadat jako nedochůdce a zavýskal, když pochopil. Bůh je vystopovatelný v Kristu a vyzpytatelný ve vysoké hodnotě milosti, kterou dal. Přes rámec svého vztahu lásky k člověku a světu Bůh nepůjde. Proto dále smí mít volnou ruku. Zároveň však díky této skutečnosti nejsou pravdivé řeči o šedivosti života. Boží jednání se světem si napořád ponese punc nevystopovatelnosti a nevyzpytatelnosti, překvapivosti, nikdy však nebezpečnosti a strachu z podrazu na lidi.

Končí synod, administrativně důležitá epizoda v životě církve. Přemýšleli jsme jak o životě církve, tak o budování sboru.

Synod se konal v zajímavém čase. Mezi svatodušní nedělí a Trojiční nedělí. Po vyznání, že Duch Boží je dáván, abychom se mohli dobře nakročit do díla zvěstování spásy v Kristu, následuje neděle zvěstující všeobsáhlost Boží v trojí podobě — nad námi, vedle nás i v nás. V moci Ducha Božího smíme jít směle. Církve jako lid Kristův zůstává proto oběma nohama na zemi, aby viděla zlom, hrany, výzvy a hrozby. Zároveň však církve zůstává duší mimo zemi, aby věděla, že dosáhne-li horizontu, znamená to pouze, že dosáhla chvíle k nadechnutí, k inspiraci, k poznání a k růstu. Protože věřím, že ČCE je částkou Kristova lidu, pak věřím, že pro nás neplatí divná logika beznaděje, že vždycky musí býtí huře. Po kříži následovalo vzkříšení. Na Nikodémovy otázky přišlo prozření a na naše poctivé hledání přijde odpověď. *Však nevyzpytatelné jsou Boží soudy a nevystopovatelné jeho cesty!* To je výpověď naděje, podnět k aktivitě i důvod pro křesťanský vstřícnou zvědavost.

Amen

Církve jako Boží dar a Boží stvoření

Z přednášky Martina T. Zikmunda o Calvinovi při rodinné neděli

V roce 1559 založil Calvin v Ženevě Akademii. Ta měla nesmírný vliv na kalvinismus v celé Evropě. Studovali zde studenti z Francie, Irska, Německa, českých zemí, Polska i odjinud. Ředitelem této Akademie se stal Theodor Beza, vynikající vzdělanec, myslitel a oddaný žák Calvinův. V témže roce vydal Calvin definitivní znění své Instrukce, ta se mezitím mnohokrát proti původnímu vydání rozšířila. Je to dílo úctyhodných rozměrů a zároveň nej-systematičtější a nebibličtější reformační spis. Stejně hodnotné jako Instrukce jsou Calvinovy komentáře, které napsal ke všem biblickým knihám s výjimkou Zjevení Jana. Vždy usiloval o „claritas“, o jasnost

a srozumitelnost, věrouku vykládal snad nejsoustavněji ze všech reformátorů, a přece měl smysl pro paradox i pro tajemství. To vyplývalo podle něj přímo z Božího jednání s člověkem. Vzpomeňme jen na jeho nauku o predestinaci. Celý život hořel horlivostí pro evangelium Kristovo, byl mu vzdálený racionalistický chlad v teologii, nejprotivnější mu byla scholastická frigidita. Do poslední chvíle byl zanícen touhou po Tom, v němž jediné může najít lidská duše spočinutí.

Zemřel 27.5.1564 v necelých 55 letech. Vyčerpan těžkou prací, napětím a boji, ale v pokoji, v důvěře a v odevzdanosti Bohu.

Co se můžeme od Calvina učit při budování sboru a církve?

1) Viditelná církev nebyla pro něj jen nějaká organizace, nýbrž Boží dar a Boží stvoření. Podle Calvina Pán Bůh je při díle v moci Ducha ve viditelné církvi.

Ženeva, Calvinovo působiště

2) Calvin zdůrazňoval trojí sborotvornou funkci: pastoři a doktoři — presbyteři — diakoni.

3) Calvin zdůrazňoval časté vysluhování Večeře Páně. Večeři Páně nazval také „poutem lásky“. Když o ní pojednával jak v souvislosti s prvokřesťanskou bohoslužbou, tak se středověkou praxí, napsal: „Vůbec bylo třeba jednat tak, aby žádné shromáždění církve se nedálo bez kázání, modliteb, účasti na Večeři Páně a almužen... Zajisté tento zvyk, který káže jednou za rok se zúčastnit večere Páně, jest zcela jistě vynález d'áblův, ať už byl konečně zaveden kýmkoliv.“ Domýšlíme-li Calvinovo pojetí, můžeme říct: Teprve při vysluhování svátostí si je možné s vděčností uvědomit, že církev není jen nějaká organizace, ale Boží dar a Boží stvoření. Svátostný život je hrází vůči nezávaznému individualismu.

4) Ani Calvinův důraz na církevní kázeň není překonán, jen je překonán a nemůže být opakován způsob, jakým se dál v Ženevě. Církve, která nespolehá na hierarchii, musí sama usilovat o to, aby se dále vzájemně povzbuzování a napomínání, a musí být ochotna k nápravě. Křesťané, kteří nejsou ochotni se neustále reformovat nejen ve víře, ale i v celém způsobu života, se nemůžou nazývat reformačními či reformovanými křesťany.

5) Calvin usiloval o jednotu církve. Známý německý teolog a znalec Luthera Karl Holl uznal, že Calvin se zasazoval o jednotu církve a o jednotu reformace daleko usilovněji než němečtí reformátoři. Jednotě církve nerozuměl ve smyslu uniformity, ale vzájemného uznání, ve smyslu společenství v různosti, jednoty v rozmanitosti.

Na této židli Calvin sedával
Foto Jan Šaroun

Své komentáře věnoval různým vzácným lidem nakloněným reformaci v celé Evropě. Význam jeho Akademie pro rozmach reformačního hnutí jsme již zmínili. V r. 1549 dosáhl spolu s Bullingerem teologické shody mezi Curychem a Ženevou. Již na začátku 40. let se účastnil ekumenických disputací ve Wormsu, v Řezně a jinde.

□ První výlet “adoptivních” rodičů do Ugandy

Ve dnech 23. února až 8. března 2005 se uskutečnil první výlet “adoptivních” rodičů do Ugandy. Deset “adoptivních” rodičů mělo možnost prohlédnout si kulturní a přírodní zajímavosti Ugandy i setkat se se svými “adoptovanými” dětmi.

Po přiletu do země jsme si nejprve prohlédli hlavní město Kampalu s jejími historickými památkami. K těm nejzajímavějším patří například hrobky králů kmene Baganda (Kasubi Tombs) či nádherná anglikánská katedrála. Druhý den jsme se přesunuli do městečka Mukono, abychom měli blíž k vesnicím, ve kterých žijí naše děti. Pobyli jsme s nimi pět dní. Každý z rodičů měl možnost strávit den se svým “adoptivním” dítětem a jeho rodinou. Být hostem v chýšce či prostém domečku patřilo určitě k těm nejsilnějším zážitkům. Poznali jsme život na vesnici a navštívili i jednu z vesnických škol. Spolu s dětmi z Kateete Primary School jsme prožili “Česko - ugandský kulturní den”. Náplní dalšího dne byla návštěva Botanické zahrady v Entebbe. Všichni se dobře bavili během společného

pikniku, dětem a našim ugandským spolupracovníkům nejvíce chutnaly české salámy, tatranky a bábovka. Po těchto emočně nabitých dnech jsme se vydali na cestu na západ do národních parků. Navštívili jsme Queen Elizabeth National Park a Semliki National Park. Krása ugandské fauny a flóry ohromila snad každého z nás. Mezi nejsilnější zážitky patřilo setkání se slony a projížďka lodičkou po kanálu Kazinga. Ještě jsme se zastavili na den v Kampale na tržích a už jsme museli zase zpátky do zasněžené Prahy. Byli jsme hluboce dotčeni životem v této nádherné, leč velmi chudé africké zemi.

Další výlet je v případě zájmu “rodičů” plánován na únor/březen 2006. Pokud chcete obdržet přihlášku na tuto cestu (přibližně v prosinci 2005), pošlete svůj e-mailový kontakt, příp. adresu na uganda@charita-adopce.cz nebo ADCH Praha, Londýnská 44, 120 00 Praha 2.

Z webových stránek Arcidiecézní charity Praha (www.charita-adopce.cz) vybrala
Jana Fučíková

6 | *Tzv. kolektivní matka, neboli ti z našeho sboru, kteří vloni hradili vzdělání afrického chlapce G. Kasuleho.*

Pozvání k naději

Setkání křesťanů 2005 očima dobrovolnice

Počasi o víkendu 17.-19.6. bylo nádherné. Ideální teplota kolem 20°C, sluníčko a mírný vítr... Pokud se snad někomu zdálo, že blankytné nebe nad Hradčany přilákalo nějak neobyčejně mnoho turistů, nezmýlil se. Tito návštěvníci však do Prahy nepřišli za památkami a levným pivem. Důvodem jejich návštěvy bylo pražské pozvání. Pozvání k naději.

Ti, kdo se setkání zúčastnili nebo se stali hostiteli, jistě program znají. Pro ty ostatní ho zde ale stručně shrnu. Setkání křesťanů PRAHA 2005 s podtitulem “Pozvání k naději” se zúčastnili věřící z celé střední Evropy. Zahraniční a mimopražští hosté byli ubytováni ve školách, sborech a hostitelských rodinách. Setkání začalo v pátek příjezdem účastníků a jejich ubytováním. Večer se konaly pobožnosti a další programy ve sborech a farnostech, v sobotu pak probíhalo hlavní dění včetně velkého shromáždění na Ovocném trhu, které bylo vysíláno v přímém přenosu na ČT 2. Na neděli zbyly jen závěrečné bohoslužby a odjezd. V hrubé kostře vypadalo setkání takto:

Pátek 17.6.

18:00 — příjezd; přivítání; ubytování

21:00 — večerní pobožnosti a další programy ve sborech

Sobota 18.6.

10:00 — Biblické práce na různých místech Prahy na text Fp 3;7-14

11:30-16:45 — Tržiště možností, představení různých organizací a aktivit na Ovocném trhu

11:00-16:45 — Pódiové diskuse; workshopy; koncerty; Střelecký ostrov

17:00 — Hlavní shromáždění na Ovocném trhu a Jungmannově náměstí

20:00 — Noc otevřených kostelů, koncerty, divadla, modlitby

Neděle 19.6.

Bohoslužby; odjezd

Do Prahy přijela nejen křesťanská mládež, ale i rodiny a výpravy ze sborů. Nabídka byla bohatá, a tak si každý mohl najít, co mu nejlépe vyhovovalo. Koncerty, dílny, přednášky, tematické procházky. Připraven byl i program pro děti, a tak bylo (snad) o každého postaráno.

Hladký průběh této velké akce zajišťovali dobrovolníci a organizátoři, které bylo možno poznat podle zelených triček s logem setkání. Mezi ně jsem patřila i já. Pomáhala jsem na Střeleckém ostrově, kde probíhaly aktivity pro mládež. Na pódiu běžely od jedenácti hodin koncerty, prokládané diskusemi a prezentacemi, za ním pak probíhala výtvarná, jazyková a taneční dílna, zahrát jste si tu mohli třeba kuličky, petanque nebo si zastřílet z luku. Původně jsem měla tlumočit, našťastí se našli lidé způsobilější a já jen občas vypomáhala s překlady u dílen a jinak jsem dělala, co bylo potřeba. Dobrovolníků byl totiž nadbytek, což ale nebylo na škodu, protože se mohli mezi sebou střídát. Já jsem se díky tomu zaběhla podívat na Tržiště možností, kde měla své stánky například naše Diakonie nebo ADRA, prezentovaly se tu i jednotlivé církve a různé jejich organizace.

Setkání pro mě, alespoň pro tento rok, skončilo nedělní bohoslužbou u Martina ve zdi, takzvanou rodinnou, kde byly do kázání zapojeny i děti s výsledky jejich sobotního programu o naději v Noeho arše a Božím slibu – duze. Bylo to veselé a milé, v kostele byli Němci, Poláci, Slováci i Češi a při “mezinárodním” dětském představení, které doprovázelo kázání, jsem si uvědomila, že záměr setkání se podařil. Šlo přece o společenství a sdílení všech křesťanů. O získání nové síly, nových přátelství a ujištění. Zakončili jsme trojzřevným zpěvem “Díků”. Ano, Díky, Pane za tvou naději.

Blanka Uličná | 7

Na výletě v Liberci a okolí 5.6.2005

Sborový výlet do Liberce byl bratrem farářem naplánován tak, abychom kromě pozoruhodností města a jeho okolí poznali aspoň letem světem místní sbor. Vezl nás luxusní autobus, který byl vedle řidiče z masa a kostí vybaven elektronickým navigátorem — chytrá skříňka nejenže zavedla autobus bezchybně až před liberecký sborový dům, ale ještě stačila příjemným ženským hlasem upozorňovat na zmeškané možnosti odbočit, zručně vypočítávala náhradní trasu a jemně upozorňovala na překročenou rychlost. Chybělo snad už jen předčítání denního tisku.

Bohoslužebná místnost v Liberci byla zaplněna bezmála do posledního místečka, kázání obcerstvivající, bratři a sestry pohostinní a milí. Při kávě, čaji a různých dobrotách jsme potom vyslechli zajímavé povídání bratra faráře Čapka o historii

a současnosti města i sboru (exkluzivně pro Hrozen ho pak ve zkrácené formě zpracoval i písemně a my ho rádi uveřejňujeme). Ten víkend jsme byli již druhým zájezdem, ale přesto přijati s laskavostí a bez známek spěchu. Takový milý dar společenství.

8 | *Frýdlantské pamětihodnosti. Foto Marianna Chábová*

Volný čas po bohoslužbách někteří zaplnili procházkou po pozoruhodnostech Liberce, kterou vedl také bratr farář Čapek, jiní se vypravili za bílými tygry a jejich kamarády do místní ZOO, další zas obdivovali rozličnou květenu v krásou vyhlášené liberecké botanické zahradě.

Pak už nás řidič dle přesných, místy až trochu vtíravě neomylných pokynů moudré skříňky zavezl do Frýdlantu, kdysi sídla kontroverzního Albrechta z Valdštejna. Při prohlídce hradu i zámku se bylo na co dívat, děti skoro nezlobily, dospělí se moudře ptali a ještě moudřeji doplňovali průvodce, z oken byl krásný výhled na zamžené lesy a pantofle nám nepůjčili, takže jsme se ani nesklouzli. Pak ještě procházka po parku, pohledy, kávačka, zmrzlina nebo

Botanická zahrada v Liberci. Foto Vojta Šaroun

zbylý řízek a honem zpátky do autobusu. A rádi, protože konečně začalo pršet již zcela vážně.

Takhle nějak to bylo.

Jana Šarounová

□ *Evangelíci v Liberci — o minulosti i současnosti evangelického sboru*

Liberec měl dříve převážně německé obyvatelstvo a němečtí luteráni zde měli svůj chrám, postavený v roce 1868 na náměstí Českých bratří, tehdy to byl Lindenplatz. Čeští evangelíci se shromažďovali ve své kazatelské stanici, která zde byla založena v roce 1922 a patřila k evangelickému sboru v Libštátě. Liberec je město v českém pohraničí a možná ostřeji než jinde prodělal nebezpečný a tragický vývoj třicátých a čtyřicátých let 20. století, ovlivněný Hit-

lerovým nástupem k moci v Německu a působením jeho stoupence Konráda Henleina, který sídlil právě v Liberci. Známé dům, ve kterém bydlel. Hnal sudetské Němce do nadšeného souhlasu s Hitlerovou politikou záboru pohraničí 1938 a posléze do okupace a zřízení protektorátu 1939. V listopadu 1938 nacisté vypálili zdejší synagogu. Byli zde jistě i odpůrci nacismu, ale většina Němců, jak prozrazují tehdejší volby, henleinovskou politiku podporovala. Byla vál-

ka a poválečný odsun Němců proběhl i zde. Mohli si vzít 30-50 kilo svých věcí. Liberec byl osídlován českými lidmi z vnitrozemí, Slováci, reemigranty z Polska, z Volyně a odjinud. Tato radikální výměna obyvatelstva dávala charakter zdejšímu životu a ten byl jiný než ve vnitrozemí, kde lidé žili

*Sborový dům ČCE v Liberci.
Foto Marianna Chábová*

po staletí ve svých rodinách a domovech. Také se mnoha lidem stýskalo po původním domově a nespada zde vznikaly sousedské vztahy. Ale to už se změnilo a přišly nové generace, které Liberec považují za svůj domov. Přišlo sem také mnoho evangelíků a prvním farářem sboru, který zde vznikl v roce 1946, byl Bohumír Šuchman, který pro sbor opatřil vilu v dnešní Masarykově třídě. Jejím majitelem byl dříve vlastník textilní továrny, který se prý raději odstěhoval dříve, než aby čekal na odsun. Jeho prasynovec nás zde před lety navštívil, promluvil při bohoslužbách a řekl, že je rád, že majitelem domu je evangelický sbor, a ne třeba nějaká banka. Faráři zde dále byli Hynek Merta, Josef Voborník, ThDr.

Ladislav Horák a od roku 1989 Jan Čapek. Působili zde také vikáři. Do roku 1982 ve sboru spolupracoval také emeritní farář Miroslav Růžička, který bydlel v kostelnickém bytě. Smutný byl úděl zmíněného kostela po bývalé německé luterské církvi. Navzdory všem snahám kostel chátral, až byl v roce 1973 ve finanční tísní bezplatně odevzdán sborem do vlastnictví státu s výhledem, že v něm bude vybudována koncertní síň. Místo toho byl však z úředního rozhodnutí v roce 1976 zlikvidován.

Dnes se shromažďuje k bohoslužbám na 50 lidí, staršovstvo má 16 členů, jsou biblické hodiny, v nichž je vždy také rozhovor, schází se střední generace, pěvecký sbor pravidelně cvičí písně a chorály. Chtěli bychom mít více dětí a silnou skupinu mládeže. Konfirmandů bylo loni šest. Od roku 1992 jsou ve sborovém sále nové varhany, které jsou darem Evangelické luterské církve Meklenburska. Po předchozích jednáních sbor v roce 2001 dostal od města darem další dům na Malém náměstí jako určitou náhradu za zbořený kostel. V něm jsme vybudovali krásné mateřské centrum pro maminky s předškolními dětmi. Centrum je součástí sborové činnosti, ale je to práce pro veřejnost a má velmi pěkné výsledky. V tomtéž domě jsme ze dvou místností zřídili klubovnu pro klub seniorů, který se schází každou středu odpoledne, je otevřen komukoliv a má literární, vzdělávací a hudební programy i malé pohoštění. Velmi nás těší, že někteří z jeho účastníků začali přicházet na bohoslužby a do biblické hodiny. Ve sboru nám jde o zakotvení víry v základech křesťanství podle Bible a současně o setkání křesťanské víry s problematikou současného světa a o otevřenost komukoli v porozumění a solidaritě. Nejcennější je vzájemná důvěra a spolupráce. To všechno ve vděčnosti Pánu Bohu.

Jan Čapek, farář v Liberci

Presbyterní postřehy

V neděli tam chodíme už na devátou. Asi kilometr a půl čtvrtí rodinných domků ponořených hluboko ve vzrostlých stromech. Teprve když člověk přejde koleje, začíná opravdové město: hasiči, knihovna, soud, kavárna a pár obchodů, stanice metra spojující Decatur s Atlantou — a několik kostelů. Ten náš patří nejstaršímu sboru ve městě. Byl založen v roce 1825. Původní budova měla galerii, na níž směli sedět otroci. Když Georgií prošla v roce 1864 federální vojska, zbyla prý z Atlanty a okolí ohořelá pláň. Dnešní pseudogotická podoba kostela je jen 30 let stará. Předloni přibyl rozsáhlé sborové prostory a parkoviště, nezbytná výbava amerických sborů napříč všech církví. Jižanský bělošský presbyterní sbor.

Presbyteriáni jsou křesťané, kteří se hlásí k evropské reformaci 16. století. K jejím zakladatelům v Americe patřili přistěhovalci ze Skotska. V době občanské války se církev rozdělila kvůli vztahu k otrokářství. I když se v 70. letech minulého století opět sjednotila, jih zůstává konzervativnější a vřelejší než sever. Presbyteriánů je v USA méně než baptistů, metodistů i katolíků, tvoří o něco méně než 1% společnosti. Je to církev střídavých, pracovitých a přemýšlivých lidí, poněkud bezradná tváří v tvář onomu všeobecnému rozkolísání hodnot, nazývanému někdy slovem postmoderna, současně ale církev lidí, kteří o sobě s narázkou na kalvínské dědictví rádi vtípkují jako o chosen frozen (“vyvolených mražených”) a víru a přináležitost k církvi si během týdne pouštějí na tělo velmi citelně.

Finančně žijí sbory pouze z příspěvků členů. Výši mzdy faráři stanoví sborové shromáždění. Na mnoha sborech mají faráře dva, s jasně vymezeným polem působnosti a ustanovením, který z nich “velí” týmu dalších placených spolupracovníků: zpravidla katechetce, sekretáře a varhaníkoví (vedoucímu pěveckého sboru).

V neděli

Na devátou proto, že spěcháme do nedělní školy. Nejen odložit Martu. Nedělní škola zde znamená v několika skupinách probíhající paralelní program pro dospělé. Dvě skupiny se věnují zpěvu, v jedné se scházejí mladší rodiče, v jedné probírají společně kurs duchovního růstu Ricka Warrena, jedna si zve řečníky ze sboru i odjinud. Dříve prý bylo náplní nedělních škol hlavně studium Bible nebo katechismu. To je dnes spíše výjimkou. Jednotlivé třídy nedělní školy vedou členové sboru a úroveň programů bývá různá. Ve sboru v “yankeevském” Annapolis v Marylandu, kde jsme strávili 4 týdny, byla nedělní škola místem kritického přemýšlení o základech a důsledcích víry. Vedl ho farář a bylo koncipováno jako několikátýdenní kurs pro lidi, kteří chtějí do sboru vstoupit.

Vlastní bohoslužby začínají po skončení zhruba hodinové nedělní školy. Účastní se jich asi čtyřnásobek těch, kteří byli v nedělní škole. Ve všech presbyterních sborech, které jsme navštívili, mají pěvecký sbor, 10–50 lidí v barevných talárech, sedících v čele kostela. Scházejí se během týdne, při bohoslužbách mívají zpravidla jeden či dva vstupy, kromě toho ale vedou společný zpěv. Bohoslužby silně připomínají naši církev. Jejich středem je četba Bible a kázání, teologicky zpravidla blízké tomu, co slyšíme z kazatelen ČCE, byť v průměru o něco lidovější. Připravené modlitby a společný zpěv. Faráři ve všech sborech, které jsme navštívili, nosí přes talár štolu v barvách církevního roku, bohoslužby zpravidla obsahují několik liturgických pozdravů a odpovědí. Při zpěvu, doprovázeném hrou na varhany, se stojí, zpěvník připomíná ten náš, je v něm ale o poznání víc probuzeneckých písní 19. století a spirituálů. Větší sbory mívají často ještě před nedělní školou tzv. soudobé bohoslužby pro mládež, obsahově totožné s hlavními, ale bez talárů a varhan a s moderní hudbou.

Večeře Páně bývá zhruba jednou za měsíc, často s individuálními kalíšky namísto jednoho kalicha a s hroznovým džusem místo vína. Ve všech sborech jsme však jako první bod bohoslužeb zažili vyznání vin a zvěst o odpuštění. K Večeři Páně přistupují také děti, po poradě rodičů a faráře a bez vázanosti na konfirmaci. Diskutují — jako u nás — o přiměřeném věku konfirmace, většinová praxe je 12.–14. rok. Konfirmandy vede farář, ale podle vlastní volby mají také staršího (byť třeba jen o pár let) partnera, jenž není členem nejužší rodiny. S ním mohou, ba mají, mluvit o kolísáních, rozpacích i radostech vlastní víry.

Běžnou výbavou kostelů této církve, která byla od počátku silně kritická k současné válce v Iráku, je americká vlajka v rohu čelní zdi. Na dotaz zpravidla následuje udivené “a proč ne?” A poté často: “Vlastně by to tu asi být nemělo, vždyť to porušuje zásadu odluky státu a církve. Ale bylo to tak vždycky...”

Ve středu

Další sborové činnosti se zpravidla odehrávají v jednom dni týdne. Zde v Decatur je to středa podvečer. Schůze staršovstva i různých pracovních týmů a kroužků, třídy konfirmandů a skupiny mládeže zakončené společnou večeří. Ta je místem osobních setkání členů sboru, stačí se přihlásit večer předem a zaplatit při příchodu do sborového sálu pět dolarů, cenu jistě nepřevyšující pořizovací náklady. Večeře zpravidla plynule přejde do dalšího programu, promítání diapozitivů, přednášky, loutkového představení nebo ochotnický nastudované biblické divadelní hry. Podobným “jídelním” setkáním s programem bývá také např. “pánská” či naopak “dámská snídaně”, konaná v některých sborech zhruba jednou za měsíc.

K pravidelným rysům presbyterních

sborů patří diakonie. Sbory ji často buď přímo provozují (a díky tomu USA nehraje takovou roli celonárodní na sborech nezávislá síť diakonických zařízení), nebo vypomáhají v některém blízkém zařízení. Ke sborovým setkáním patří velké koše; namísto sbírky peněz do nich účastníci přispívají konzervami a trvanlivou stravou. Proviant putuje do blízkých útulků či vývařoven pro chudé. Decaturský sbor v nich mívá pravidelně službu, brigádníci jídlo připravují a rozdělují. V Annapolis pečují v zimě místní sbory společně o bezdomovce. Každý sbor je celý měsíc přijme do svých prostor, ze sborového sálu se stane noclehárna a sborová kuchyně vyváří tři jídla denně.

Ekumenická otevřenost zde neznamená jen spolupráci s ostatními sbory (s episkopály, katolíky, spojenými metodisty a Spojenou církví Kristovou), ale také mezinárodní zájem. V 19. století působili američtí presbyterní misionáři v Koreji a v Číně, později v Mexiku i jinde v Latinské Americe. Zejména do Jižní Ameriky směřuje dnes pomoc církve jako celku. Všechny sbory, které jsme navštívili, ale také mají na tomto nejbližším kontinentu partnerský sbor. Pomoc nespočívá jen v peněžních darech, členové sboru i s faráři tráví v Mexiku, Hondurasu, Kubě či Nicaragu týdně manuální práce. V tomto rámci a vedle již zmíněného partnerství právě s Hondurasem přijíždí již několikátý rok skupina ze sboru v Annapolis do Letohradu ve východních Čechách. Byli jsme opakovaně překvapeni, s jakým nadšením a vděčností v Annapolis o Letohradu mluví. Zdaleka to není jen sebespokojenost dávajících. Také Annapolis prý vztahy s Letohradem také mnoho získává. Stálo by myslím za to, abychom i na Vinohradech přemýšleli o oživení této pozapomenuté možnosti.

Petr Sláma

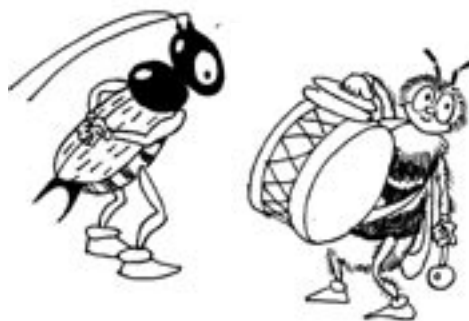
Táborové historie IV.

Myslív

V Myslívě u Klatov se na tábořišti, zapůjčeném od TJ Břevnov, konaly dva sborové tábory — v roce 1991 a 1992. Jelo se poprvé pod stany, ale prostředí bylo

Tábor s Ferdou '91

Byl to můj vůbec první sborový tábor a já ho považuji za vůbec nejlepší, který jsem kdy prožila, proto mé líčení není

přece jen odlišné od pozdějšího Onšova, protože jsme se nacházeli velmi blízko vesnice a navíc byly v nedaleké hasičské zbrojnici k dispozici záchody a sprchy. Jinak bylo okolí velmi příjemné, louka, les a pole (nejlepší bylo to kukuřičné, tam se

dalo krásně schovávat).

Hry zajišťovala opět Zdena Novotná, zúčastnil se i pan farář Dus. Z dětí jeli třeba Helenka Tomková, Filip Němeček nebo Petr Novozámský. Byly tu i celé rodiny, Buzkovi, Herzovi a Uliční.

příliš objektivní. Nejspíš to bude táborovou hrou, která tehdy probíhala – Ferda Mravenec. Bylo to v podstatě jednoduché. Děti, rozdělené do družstev, získávaly obrázky postavicek ze Sekorovy knížky a pro jejich získání musely vyplnit určité úkoly nebo prokázat znalosti z daného oboru. Například: pro potápníka se muselo uplatvat 10 až 12 metrů (vytrvalostní plavání) a poznat až 12 zvířat vázaných na vodu. Nebo: koník — skok daleký, skok vysoký, skok přes překážky, rychlostní skok, trojskok, skok o tyči, světluška — poznat 3 letní souhvězdí, orientace v noční přírodě, cvrček — složit a zazpívat písničku, poznat 6 národních písní.

Menší děti (jako já) měly samozřejmě úkoly upravené. Kromě už řečených jsme tak mohli získat i Pavoučka Poutníčka, Chrousta, Včelu, Mravkolva Tuťínka, Čmeláka, Svižníka, Chrostíka nebo Střevlíka. Navíc jsme se něco dozvěděli o životě těchto broučků v přírodě a všechny obrázky jsme směli vybarvit!! Řeknu vám, nádhera...

Také se hrály velké hry na motivy událostí z “Ferdy”, třeba noční bojovky “Hon na světlušku” a “Pout’ na pomoc Ferdovi” (před mravkolvem z písčité jámy, samozřejmě), nebo jiný “Závod včelky průzkumnice”... Neřekli byste, co všechno se v té knížce skrývá.... Tak jen pro před-

stavu, jak v Myslivu vypadalo například úterý 13.8.1991:

Dopoledne: “Včela”; Orientace; Světové značky; Okruh podle mapy – zjistit paměťtuhodnosti. **Odpoledne:** mapové značky

Večer: noční hra “Pout’ na pomoc Ferdovi”

Měli jsme zkrátka bohatý a živý program. Přiznám se ale, že pro mě byl největším zážitkem Ferda v nadživotní velikosti, kterého zachraňovali při noční

hře. Mně připadal snad dvoumetrový a měl dokonce svůj červený šátek!! Prostě něco úžasného. Stejně jako moje vzpomínky na tento tábor.

Blanka Uličná
Foto archiv autorky

Výběr z básní Vlasty Chroustové

Sestře Vlastě Chroustové, člene našeho sboru, je 81 let, žije na Jižním Městě, je vdova, má dvě děti a také několik vnoučat. Kvůli své dlouhodobé nemoci nedochází na bohoslužby, ale i přes svůj věk si uchovává mladistvého ducha a svým bližním působí radost básněmi, které píše, když má velkou radost nebo velký smutek. Víra v Pána Boha jí vždy pomáhala a pomáhá překonávat různá úskalí života, a jak sama říká: Pán Bůh ji má rád a vždy při ní stojí.

Velbloud uchem jehly

Dvě tisíciletí mamon naděje dusí,
má oči osleplé, jak odraz zrcadla.
Bože, co člověk vykonati musí,
by láska k bližním nikdy nezvadla.

Slyš Izraeli, já pro tvoji duši
na Orebu jsem smlouvu s tebou uzavřel.
Desatero Boží nechť hříchy tvé ruší
na deskách kamenných jsi přikázání zřel.

Děti duše čisté nechte ke mně jítí,
všechny jsou vítané v Království Božím.
Nevinné oči jako louče svítí,
poté i na Vás požeňování vlozím.

Nepokradeš, nezabiješ. Bližší než statek
svůj
na prvním místě, jak to v Písmě stojí,
zákon desatera — toť v žití maják tvůj
pak lidská srdce věčný život spojí.

Kdo chápat chce, chápe, že i kvítí
jen z Boží vůle lidem v světě slouží.
Snáze je velbloudu uchem jehly jítí,
než bohatec získá přízeň Boží.

Lazar

Kdysi žil bohatec, honosný nosil šat,
střídal hostiny každou noc a den,
nikoho než sebe neuměl milovat,
chudáci v bídě snili svůj sen.

Bohatec boháče jen k sobě zval
a mýjel žebráky na kraji cest,
své hříchy nepřiznal,
nemoc jej postihla a pohřben jest.

Ukončen život je, který si plánoval,
anděl už začal z knih věčna číst;
“duši svou v životě jsi hříchu neprodal,
červi už počali tvé tělo hrýzt!”

V té době poblíže bohatcova domu
toulaví psi mu vředy lízali
snil nebo žil, on Boží viděl slávu
plačící dav ho vkládá do skály.

Zoufalé sestry o pomoc volaly.
Syn Boží přichází, aniž byl zván.
Truchlící dav se dívá do skály,
v úžasu hledí, jak je hrob otvírán.

Ježíš děl: “Lazare, volám tě zpátky!”
Kámen se odvalil a Lazar tam stál,
smrtka odešla zadními vrátky,
smutek se rozplývá. Zázrak se stal!

□ Z jednání staršovstva

Staršovstvo na své pravidelné schůzi 9. června 2005 mj.:

- přivítalo plánované vykonání křtu Zdeňka a Jana Zahradníkových v neděli 12. 6.;
- projednalo poslední přípravy na akce v našem sboru v souvislosti se setkáním křesťanů Pozvání k naději ve dnech 17. – 19. 6.;
- schválilo návrh křesťanské služby podporovat od příštího roku další dítě v rámci projektu Adopce na dálku a potvrdilo

finanční zastřešení této podpory;

- vděčně uvítalo rozhodnutí sester Bruknerové, Melicharové a Raisové vést dále mateřské centrum v našem sborovém domě a vyslovalo nabídku podpory této činnosti;

- vzalo na vědomí, že výnos letošní sbírky na Jeronymovu jednotu činí 19 500 Kč, tedy o 500 Kč méně, než bylo plánováno, a o 2 500 Kč méně oproti loňskému výsledku. (es)

□ Sborové akce v červenci a srpnu

Kázání:

3.7. — M. Zikmund
10.7. — M. Zikmund
17.7. — A. Laichter
24.7. — I. Mareš
31.7. — M. Zikmund
7.8. — M. Zikmund
14.8. — M. Zikmund
21.8. — M. Zikmund
28.8. — M. Zikmund

21.8. – 28.8. — sborový letní pobyt ve skautském středisku Orlový u Humpolce

Čtvrtek 7.7. v 19. 00 — Lidská liturgie s VP v husitském sboru, Dykova 1

Čtvrtek 4.8. v 19.00 — Lidská liturgie s VP v Korunní 60

Dovolená faráře: 5.7.-27.7. — administrace: farář Pavel Pokorný — Střešovice, tel. 224 312 107

Dovolená sborové sestry: 4.7., 14.7., 23.-30.7., 13.8.-20.8.

□ Provoz farní kanceláře

Úřední hodiny sborové sestry:

pondělí 8.00 — 12.00
úterý 8.00 — 12.00
středa 12.30 — 15.00
čtvrtek 8.00 — 12.00

Pastorační hodiny faráře:

pondělí 9.00 — 11.30
středa 9.00 — 11.30
čtvrtek 18.00 — 19.00
pátek volný den faráře

Tel. do kanceláře: 224 253 550, mobil: 775 243 550

Hrozen vinohradského evangelického sboru

Vychází přibližně jednou za měsíc. Redakční uzávěrka je vždy 18. každého měsíce. Redakční kruh tvoří **Matěj Cháb** (chab@idealtour.cz), **Miloš Lešíkar**, **Petr Sláma** (slama@etf.cuni.cz), **Jana Šarounová** (sarounova@quick.cz) a **Blanka Uličná**. Tiskovou verzi připravuje **Tomáš Osladil**, internetovou **Jan Šaroun** (saroun@quick.cz). Adresa na internetu: <http://vinohrady.evangnet.cz/hrozen>. Příspěvky, reakce či dotazy pošlete na adresu sboru (Korunní 60, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, tel. 224 253 550, e-mail: fsvinohrady@volny.cz) nebo přímo redaktorům. Určeno jen pro vnitřní potřeby vinohradského sboru. **Neprodejné.**